

PRAWO AUTORSKIE

Komentarz do wybranego orzecznictwa
Trybunału Sprawiedliwości UE

redakcja naukowa
Ewa Laskowska-Litak, Ryszard Markiewicz

Ewa Laskowska-Litak, Grzegorz Mania
Joanna Marcinkowska, Michał Markiewicz
Andrzej Matlak, Anna Tischner, Elżbieta Traple
Justyna Zygmunt

BIBLIOTEKA SĄDOWA

PRAWO AUTORSKIE

Komentarz do wybranego orzecznictwa
Trybunału Sprawiedliwości UE

redakcja naukowa
Ewa Laskowska-Litak, Ryszard Markiewicz

Ewa Laskowska-Litak, Grzegorz Mania
Joanna Marcinkowska, Michał Markiewicz
Andrzej Matlak, Anna Tischner, Elżbieta Traple
Justyna Zygmunt

BIBLIOTEKA SĄDOWA

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 11 lutego 2019 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Rybczyńska

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie
Andrzej Gudowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-350-8

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Wstęp	11
-------------	----

CZĘŚĆ I WPROWADZENIE

Rozwój orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach z zakresu prawa własności intelektualnej	15
------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----

Wybrane orzeczenia – chronologia i tematyka	28
---------------------------------------------------	----

CZĘŚĆ II KOMENTARZE

Wyrok TSUE z 4.11.1997 r. w sprawie Parfums Christian Dior SA i Parfums Christian Dior BV przeciwko Evora BV (C-337/95)	33
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----

Wyrok TSUE z 14.07.2005 r. w sprawie Lagardère Active Broadcast przeciwko Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE) oraz Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL) (C-192/04)	42
------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----

Wyrok TSUE z 1.06.2006 r. w sprawie Uradex SCRL przeciwko RTD i BRUTELE (C-169/05)	58
---------------------------------------------------------------------------------------------	----

Wyrok TSUE z 12.09.2006 r. w sprawie Laserdisken ApS przeciwko Kulturministeriet (C-479/04)	68
------------------------------------------------------------------------------------------------------	----

Wyrok TSUE z 17.04.2008 r. w sprawie Peek & Cloppenburg KG przeciwko Cassina SpA (C-456/06)	74
------------------------------------------------------------------------------------------------------	----

Wyrok TSUE z 20.01.2009 r. w sprawie Sony Music Entertainment (Germany) GmbH przeciwko Falcon Neue Medien Vertrieb GmbH (C-240/07).....	81
Wyrok TSUE z 16.07.2009 r. w sprawie Infopaq International A/S przeciwko Danske Dagblades Forening (C-5/08) oraz postanowienie TSUE z 17.01.2012 r. w sprawie Infopaq International A/S przeciwko Danske Dagblades Forening (C-302/10)	89
Wyrok TSUE z 21.10.2010 r. w sprawie Padawan SL przeciwko Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) (C-467/08)	105
Wyrok TSUE z 27.01.2011 r. w sprawie Flos SpA przeciwko Semeraro Casa e Famiglia SpA (C-168/09).....	117
Wyrok TSUE z 16.06.2011 r. w sprawie Stichting de Thuiskopie przeciwko Opus Supplies Deutschland GmbH i inni (C-462/09).....	134
Wyrok TSUE z 4.10.2011 r. w sprawach połączonych Football Association Premier League Ltd i in. przeciwko QC Leisure i in. oraz Karen Murphy przeciwko Media Protection Services Ltd (C-403/08 i C-429/08)	141
Wyrok TSUE z 24.11.2011 r. w sprawie Circul Globus București (Circ & Variete Globus București) przeciwko Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (UCMR – ADA) (C-283/10)	176
Wyrok TSUE z 1.12.2011 r. w sprawie Eva-Maria Painer przeciwko Standard Verlags GmbH i in. (C-145/10)	180
Wyrok TSUE z 9.02.2012 r. w sprawie Martin Luksan przeciwko Petrusowi van der Letowi (C-277/10).....	204
Wyrok TSUE z 15.03.2012 r. w sprawie Società Consortile Fonografici (SCF) przeciwko Marcowi Del Corso (C-135/10)	216
Wyrok TSUE z 2.05.2012 r. w sprawie SAS Institute Inc. przeciwko World Programming Ltd (C-406/10)	233
Wyrok TSUE z 21.06.2012 r. wniosek złożony przez Bundesgerichtshof (Niemcy) w postępowaniu karnym przeciwko Titusowi Alexandrowi Jochenowi Donnerowi (C-5/11).....	249

Wyrok TSUE z 3.07.2012 r. w sprawie UsedSoft GmbH przeciwko Oracle International Corp. (C-128/11) oraz wyrok TSUE z 12.10.2016 r. w sprawie Aleksandrs Ranks i Jurijs Vasiļevičs przeciwko Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra i Microsoft Corp. (C-166/15)	259
Wyrok TSUE z 27.06.2013 r. w sprawach połączonych Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort) przeciwko Kyocera i in. (sprawa C-457/11) i Canon Deutschland GmbH (C-458/11) oraz Fujitsu Technology Solutions GmbH (C-459/11) i Hewlett-Packard GmbH (C-460/11) przeciwko Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort).....	284
Wyrok TSUE z 11.07.2013 r. w sprawie Amazon.com International Sales Inc. i in. przeciwko Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH (C-521/11).....	294
Wyrok TSUE z 23.01.2014 r. w sprawie Nintendo Co. Ltd, Nintendo of America Inc., Nintendo of Europe GmbH przeciwko PC Box Srl, 9Net Srl (C-355/12)	302
Wyrok TSUE z 6.02.2014 r. w sprawie Martin Blomqvist przeciwko Rolex SA, Manufacture des Montres Rolex SA (C-98/13)	316
Wyrok TSUE z 11.09.2014 r. w sprawie Technische Universität Darmstadt przeciwko Eugen Ulmer KG. (C-117/13).....	323
Wyrok TSUE z 22.01.2015 r. w sprawie Art & Allposters International BV przeciwko Stichting Pictoright (C-419/13)	335
Wyrok TSUE z 26.03.2015 r. w sprawie C More Entertainment AB przeciwko Linusowi Sandbergowi (C-279/13)	348
Wyrok TSUE z 13.05.2015 r. w sprawie Dimensione Direct Sales Srl. Michele Labianca przeciwko Knoll International SpA (C-516/13)	356
Wyrok TSUE z 17.03.2016 r. w sprawie Christian Liffers przeciwko Producciones Mandarina SL i Mediaset España Comunicación SA (C-99/15)	363
Wyrok TSUE z 21.04.2016 r. w sprawie Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH przeciwko Amazon EU Sàrl i in. (C-527/14)	369

Wyrok TSUE z 9.06.2016 r. w sprawie Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA) i in. przeciwko Administración del Estado i Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (AMETIC), (C-470/14)	374
Wyrok TSUE z 22.09.2016 r. w sprawie Microsoft Mobile Sales International Oy, dawniej Nokia Italia SpA i in., przeciwko Ministero per i beni e le attività culturali (MiBAC) i in. (C-110/15).....	384
Wyrok TSUE z 20.10.2016 r. w sprawie Montis Design BV przeciwko Goossens Meubelen BV (C-169/15)	390
Wyrok TSUE z 10.11.2016 r. w sprawie Vereniging Openbare Bibliotheken przeciwko Stichting Leenrecht (C-174/15).....	398
Wyrok TSUE z 25.01.2017 r. w sprawie Stowarzyszenie „Oławska Telewizja Kablowa” w Oławie przeciwko Stowarzyszeniu Filmowców Polskich w Warszawie (C-367/15).....	413
Wyrok TSUE z 16.02.2017 r. w sprawie Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH przeciwko Hettegger Hotel Edelweiss GmbH (C-641/15)	427
Wyrok TSUE z 1.03.2017 r. w sprawie ITV Broadcasting Limited i in. przeciwko TVCatchup Limited i in. (C-275/15)	437
Wyrok TSUE z 16.03.2017 r. w sprawie Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mbH (AKM) przeciwko Zürs.net Betriebs GmbH (C-138/16)	450
O Autorach	459

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- dyrektywa 91/250** – dyrektywa Rady 91/250/EWG z 14.05.1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz.Urz. WE L 122, s. 42)
- dyrektywa 2001/29** – dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22.05.2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.Urz. WE L 167, s. 10)
- dyrektywa 2009/24** – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/24/WE z 23.04.2009 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz.Urz. UE L 111, s. 16)
- k.c.** – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- Karta praw podstawowych** – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 389)
- konwencja berneńska** – Akt paryski Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych, sporządzony w Paryżu 24.07.1971 r. w brzmieniu uwzględniającym zmiany z 28.09.1979 r. (Dz.U. z 1990 r. Nr 82, poz. 474)
- Konstytucja RP** – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- pr. aut.** – ustawa z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1191 ze zm.)
- p.w.p.** – ustawa z 30.06.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 776 ze zm.)
- TFUE** – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
- Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach** – Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o artystycznych wykonaniach i fonogramach, sporządzony w Genewie 20.12.1996 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 41, poz. 375)
- Traktat WIPO o prawie autorskim** – Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim, sporządzony w Genewie 20.12.1996 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 3, poz. 12)
- TRIPS** – Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej; załącznik IC do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO) sporządzonego w Marrakeszu dnia 15.04.1994 r. (Dz.U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143, załącznik)

- TWE** – Traktat z 25.03.1957 r. o ustanowieniu Wspólnoty Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 ze zm.); poprzednio Traktat o ustanowieniu Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej; od 1.12.2009 r. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Czasopisma i publikatory

- Dz.U.** – Dziennik Ustaw
- Dz.Urz. UE** – Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
- Dz.Urz. WE** – Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich
- EIPR** – European Intellectual Property Review
- EPS** – Europejski Przegląd Sądowy
- GRUR** – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht
- GRUR-Int.** – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht. Internationaler Teil
- IIC** – International Review of Intellectual Property and Competition Law
- JIPITEC** – Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law
- JIPLP** – Journal of Intellectual Property Law & Practice
- OSNC** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OTK-A** – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Seria A
- Rec.** – Recueil des arrêts de la Cour de justice des Communautés européennes (wyroki nietłumaczone na język polski, wydane przed 1 maja 2004 r.)
- RPEiS** – Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
- Zb.Orz.** – Zbiór Orzecznictwa (wyroki tłumaczone na język polski, wydane po 1 maja 2004 r.)
- ZNUJ PPWI** – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej
- ZUM** – Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht

Inne

- SA** – Sąd Apelacyjny
- SN** – Sąd Najwyższy
- TSUE** – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
- TK** – Trybunał Konstytucyjny
- UE** – Unia Europejska
- WIPO** – World Intellectual Property Organization (Światowa Organizacja Własności Intelektualnej)
- WTO** – World Trade Organization (Światowa Organizacja Handlu)

WSTĘP

Od pewnego czasu orzecznictwo TSUE w sprawach z zakresu prawa własności intelektualnej zaczęło ogrywać coraz większą rolę w praktyce, jak i w literaturze przedmiotu. Począwszy od 1995 r. rozpatrzono blisko 100 pytań prejudycjalnych w odniesieniu do samego prawa autorskiego¹, z czego ponad połowa pytań została skierowana po 2014 r.² Niemniej aktywny pozostaje również sam prawodawca unijny, który konsekwentnie rozszerza zakres harmonizacji o kolejne konstrukcje prawa własności intelektualnej. Stąd też inspiracją dla niniejszego opracowania stało się rosnące zapotrzebowanie na analityczne zebranie i skomentowanie w jednym miejscu przynajmniej niektórych wyroków TSUE, które do dziś zachowują aktualność i wpływają na najnowsze orzecznictwo w sprawach z zakresu prawa własności intelektualnej.

Komentarz został podzielony na dwie części. Pierwsza stanowi skrótowe wprowadzenie do tematyki rozwoju orzecznictwa TSUE, podstawowych sposobów argumentacji, z jakimi spotkać się można w jego uzasadnieniach oraz metodach wykładni aktów prawa unijnego. Wstęp ten ma charakter ogólny i pozwala na przyjęcie pewnych podstawowych założeń przy ocenie całości systemu orzecznictwa TSUE. Druga część opracowania zawiera szczegółowe komentarze Autorów na temat wybranych przez nich orzeczeń TSUE z zakresu prawa autorskiego i prawa własności intelektualnej. Każdy z jednostkowych komentarzy zawiera opis stanu faktycznego, odniesienie się do ewentualnej opinii rzecznika generalnego (jeśli taka była wydawana w sprawie), komentarz od podstawowych problemów prawnych, jakie pojawiają się w wyroku, oraz omówienie skutków komentowanego rozstrzygnięcia dla prawa polskiego.

Nie było naszą intencją wyczerpujące skomentowanie orzecznictwa TSUE z zakresu prawa autorskiego, ale stworzenie punktu odniesienia dla dalszych prac nad zagadnieniami związanymi z harmonizacją niektórych jego konstrukcji na gruncie prawa unijnego. Mamy nadzieję, że poniższe opracowanie wspomogę dalszą dyskusję nad wpływem rozstrzygnięć TSUE na kształt prawa własności intelektualnej.

Redakcja

¹ Uwzględniając pytania prejudycjalne odnoszące się do ochrony *sui generis* baz danych, tych spraw jest już ponad 100.

² Dane uzyskane na podstawie informacji udostępnianych w portalu InfoCuria: <http://curia.europa.eu>.

Część I

WPROWADZENIE

Rozwój orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach z zakresu prawa własności intelektualnej¹

Początkowe wyroki TSUE w odniesieniu do prawa własności intelektualnej wcale nie spotykały się z poważną krytyką ze strony literatury. Wręcz przeciwnie – pierwsze rozstrzygnięcia nie budziły wiele wątpliwości i były wręcz przyjmowane z pewną aprobatą ze strony doktryny². Jednym z kluczowych rozstrzygnięć, od których datuje się rozpoczęcie działalności TSUE w zakresie praw własności intelektualnej, była sprawa *Deutsche Grammophon*³, w którym w zasadzie potwierdzono kompetencję prawodawcy unijnego do aktywnej działalności w zakresie prawa własności intelektualnej⁴. Co znamienne, skutki argumentacji przedstawionej w tym jednym z pierwszych rozstrzygnięć można zauważyć w dużo późniejszych wyrokach TSUE, a odnoszących się do bardzo szczegółowych pojęć z zakresu prawa autorskiego. Nawet jednak i wtedy, gdy pytania prejudycjalne kierowane do TSUE zaczęły odnosić się do prawa własności intelektualnej, rozstrzygnięcia, jakie wówczas zapadały, nadal nie wywoływały fali krytyki ze strony doktryny. Stąd też przyjmuje się, że początkowy okres aktywności Trybunału ma charakter zachowawczy, w zasadzie potwierdzający dominujące tendencje interpretacyjne i sposób implementacji dokonywanej w państwach członkowskich⁵. Nawet jeśli ostatecznie wyrok wskazywał

¹ Niniejsza część stanowi wynik badań przeprowadzonych przez autorkę w ramach grantu naukowego finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w Krakowie w ramach konkursu SONATA 12 (nr rej. 2016/23/D/HS5/01792).

² Por. A. Strowel, H.-E. Kim, *The Balancing Impact of General EU Law on European Intellectual Property Jurisprudence* [w:] *The Europeanization of Intellectual Property Law*, red. A. Ohly, J. Pila, Oxford 2013, s. 125; zob. też M. van Eechoud, P.B. Hugenholtz, S. van Gompel, L. Guibault, N. Helberger, *Harmonizing European Copyright Law. The Challenges of Better Lawmaking*, Alphen aan den Rijn 2009, s. 4; E. Derclaye, *The Court of Justice copyright case law: quo vadis?*, EIPR 2014/36(11), s. 716–718.

³ Wyrok TSUE z 8.06.1971 r. w sprawie C-78/70 *Deutsche Grammophon Gesellschaft mbH przeciwko Metro-SB-Großmärkte GmbH & Co. KG*, EU:C:1971:59 (dalej: wyrok w sprawie *Deutsche Grammophon*); A. Strowel, H.-E. Kim, *The Balancing Impact...*, s. 125 i 127.

⁴ T. Georgopoulos, *The Legal Foundations of European Copyright Laws* [w:] *Codification of European Copyright Law*, Netherlands 2012, s. 33–35; I. Sirvinskaite, *Toward Copyright 'Europeanification'*. *European Union Moral Rights*, red. T.-E. Synodineu, „Journal of International Law Media & Entertainment Law” 2010–2011/3(2), s. 33–35.

⁵ Wskazuje na to m.in. P.B. Hugenholtz, *Is a Harmonization a Good Thing? The Case of the Copyright Acquis* [w:] *The Europeanization of Intellectual Property Law*, red. A. Ohly, J. Pila, Oxford 2013, s. 62–63; por. też wystąpienie L. Bentlyego, *Harmonisation by stealth: Copyright and the ECJ*, wygłoszone w ramach

na nieprawidłowe wdrożenie pewnych rozwiązań prawnych, i tak argumentacja przyjmowana w uzasadnieniu nie budziła poważnych wątpliwości i wydawała się też pozostawać w zgodzie z prawem międzynarodowym⁶. W tym okresie zapadły istotne rozstrzygnięcia, m.in. w sprawach: Dior/Evora⁷, Legardere⁸, Uradex⁹, Rafael Hoteles, Promusicae¹⁰, Peek & Cloppenburg¹¹, Kanal 5¹², Sony Music Entertainment¹³ czy w sprawie LSG-Gesellschaft¹⁴. Przegląd tych pierwszych rozstrzygnięć wskazuje, że pytania prejudycjalne kierowane do TSUE głównie koncentrowały się na relacji prawa autorskiego i prawa własności przemysłowej (sprawa Dior), interpretacji pojęć związanych z publicznym przekazem programów (sprawa Legardère), świadczeniem usług drogą elektroniczną i obowiązkami pośredników (sprawa Promusicae), pojęciem publicznego udostępnienia utworów w pokojach hotelowych (sprawa Rafael Hoteles), kwestią organizacji zbiorowego zarządzania (sprawa Kanal 5) czy prawami pokrewnymi, głównie prawami do fonogramów (sprawa Sony Music Entertainment).

Pierwszym krytycznym punktem zwrotnym w orzecznictwie TSUE okazał się wyrok w sprawie Infopaq¹⁵, który został poważnie skrytykowany przede wszystkim w litera-

Fordham IP Conference w 2010 r., http://fordhamipconference.com/wp-content/uploads/2010/08/Bently_Harmonization.pdf (dostęp: 8.01.2018 r.).

⁶ Jako przykład może służyć wyrok TSUE z 7.12.2006 r. w sprawie C-306/05 Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) przeciwko Rafael Hoteles SA, EU:C:2006:764 (dalej: wyrok w sprawie Rafael Hoteles); początkowo orzeczenie to nie budziło wątpliwości doktryny, z czasem jednak, przy okazji komentowania kolejnych spraw odnośnie do pojęcia publicznego udostępnienia utworu, wyrok ten zaczął być szeroko (krytycznie) komentowany.

⁷ Wyrok TSUE z 4.11.1997 r. w sprawie C-337/95 Parfums Christian Dior SA i Parfums Christian Dior BV przeciwko Evora BV, EU:C:1997:517 (dalej: wyrok w sprawie Dior), skomentowany w niniejszym zbiorze przez A. Tischner.

⁸ Wyrok TSUE z 14.07.2005 r. w sprawie C-192/04 Lagardère Active Broadcast przeciwko Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE) oraz Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL), EU:C:2005:475 (dalej: wyrok w sprawie Legardère), skomentowany w niniejszym zbiorze przez A. Matlaka.

⁹ Wyrok TSUE z 1.06.2006 r. w sprawie C-169/05 Uradex SCRL przeciwko RTD i BRUTELE, EU:C:2006:365 (dalej: wyrok w sprawie Uradex), skomentowany w niniejszym zbiorze przez A. Matlaka.

¹⁰ Wyrok TSUE z 29.01.2008 r. w sprawie C-275/06 Productores de Música de España (Promusicae) przeciwko Telefónica de España SAU, EU:C:2008:54 (dalej: wyrok w sprawie Promusicae).

¹¹ Wyrok TSUE z 17.04.2008 r. w sprawie C-456/06 Peek & Cloppenburg KG przeciwko Cassina SpA., EU:C:2008:232 (dalej: wyrok w sprawie Peek & Cloppenburg), skomentowany w niniejszym zbiorze przez E. Traple.

¹² Wyrok TSUE z 11.12.2008 r. w sprawie C-52/07 Kanal 5 Ltd i TV 4 AB przeciwko Föreningen Svenska Tonsättare Internationella Musikbyrå (STIM) upa, EU:C:2008:703.

¹³ Wyrok TSUE z 20.01.2009 r. w sprawie C-240/07 Sony Music Entertainment (Germany) GmbH przeciwko Falcon Neue Medien Vertrieb GmbH, EU:C:2009:19.

¹⁴ Wyrok TSUE z 19.02.2009 r. w sprawie C-557/07 LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GmbH przeciwko Tele2 Telecommunication GmbH, EU:C:2009:107.

¹⁵ Wyrok TSUE z 16.07.2009 r. w sprawie C-5/08 Infopaq International A/S przeciwko Danske Dagblades Forening, EU:C:2009:465 (dalej: wyrok w sprawie Infopaq I), skomentowany w niniejszym zbiorze przez E. Laskowską-Litak.

turze brytyjskiej¹⁶. Przyczyną, dla której wyrok ten nie budził aż takich zastrzeżeń po stronie kontynentalnej Europy było to, że rozstrzygnięcie to w istocie odpowiadało dotychczas dominującemu pogładowi co do interpretacji twórczości w systemie prawa autorskiego¹⁷. Problem ten, wówczas niepodkreślany, a aktualnie szczególnie dyskutowany w literaturze¹⁸, polegał jednak na pewnej zmianie w orzecznictwie TSUE z zachowawczej na proaktywną w zakresie wykładni pojęć używanych w prawie unijnym. Ten zniuansowany odwrót w kierunku rozciągania interpretacji na konstrukcje niezharmonizowane w prawie wtórnym UE stanowi dziś jedno z najczęstszych zastrzeżeń wysuwanych pod adresem orzecznictwa TSUE¹⁹.

Od 2008 r. rozwój orzecznictwa TSUE zaczyna więc budzić szersze zainteresowanie w literaturze. W większości jednak są to głosy ostrożnie krytyczne²⁰, podkreślające coraz częstsze odchodzenie Trybunału od dotychczas dominujących poglądów i praktyk w państwach członkowskich. Na ten okres przypadają dyskutowane sprawy: *Infopaq*, *Football Association Premier League* i in.²¹, *Padawan*²², *Flos*²³, *BSA*²⁴, *Airfield*²⁵ czy sprawa z zakresu *droit de suite* – *Fundación Gala-Salvador Dalí* i *VEGAP (C-518/08)*²⁶. W późniejszej działalności (od 2010 r.) Trybunał podej-

¹⁶ E. Derclaye, *Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening (C-5/08): wonderful or worrisome? The impact of the ECJ ruling in Infopaq on UK copyright law*, EIPR 2010/32(5), s. 247–251; E. Rosati, *Originality in EU Copyright. Full harmonization through Case Law*, Cheltenham 2013, s. 156 i n.

¹⁷ E. Rosati, *Originality...*, s. 156 i n.

¹⁸ E. Derclaye, *The Court of Justice...*, s. 716–719; Ch. Handig, *Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening (C-5/08): is the term 'work' of the CDPA 1988 in line with the European Directives?*, EIPR 2010/32(2), s. 54–56; G.W.G. Karnell, *European Originality: A Copyright Chimera*, „Scandinavian Studies in Law” 2002/42(7), s. 76–80 (m.in. analizujący wcześniejsze interpretacje pojęcia oryginalności w ramach państw członkowskich UE i zestawiający je z podstawami prawnymi dla ewentualnej harmonizacji).

¹⁹ E. Laskowska-Litak, *Czy jest miejsce na harmonizację pojęcia utworu? Parę słów o orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*, „Acta Iuris Stetinensis” 2017/2(18), s. 189 i n.

²⁰ Należy tu wyróżnić głosy takie, jak: L. Bently, *The Return of Industrial Copyright?*, EIPR 2012/34(10), s. 654–668; A. Strowel, H.-E.Kim, *The Balancing...*, s. 127–128; E. Derclaye, *The Court of Justice...*, s. 718–723; M. van Eechoud, *Along the Road to Uniformity*, JIPITEC 2012/3(1), s. 74 i 76; R. Xalabarder, *The Role of the CJEU in Harmonizing EU Copyright Law*, IIC 2016/6, s. 635–639.

²¹ Wyrok TSUE z 4.10.2011 r. w sprawach połączonych C-403/08 i C-429/08 *Football Association Premier League Ltd* i inni przeciwko *QC Leisure* i inni (C-403/08) oraz *Karen Murphy* przeciwko *Media Protection Services Ltd* (C-429/08), EU:C:2011:631 (dalej: wyrok w sprawie *Football Association Premier League* i in.), skomentowany w niniejszym zbiorze przez A. Matlaka.

²² Wyrok TSUE z 21.10.2010 r. w sprawie C-467/08 *Padawan SL* przeciwko *Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE)*, EU:C:2010:620 (dalej: wyrok w sprawie *Padawan*), skomentowany w niniejszym zbiorze przez J. Zygmunt.

²³ Wyrok TSUE z 27.01.2011 r. w sprawie C-168/09 *Flos SpA* przeciwko *Semeraro Casa e Famiglia SpA*, EU:C:2011:29 (dalej: wyrok w sprawie *Flos*), skomentowany w niniejszym zbiorze przez A. Tischner.

²⁴ Wyrok TSUE z 22.12.2010 r. w sprawie C-393/09 *Bezpečnostní softwarová asociace* – *Svaz softwarové ochrany* przeciwko *Ministerstvo kultury*, EU:C:2010:816 (dalej: wyrok w sprawie *BSA*).

²⁵ Wyrok TSUE z 13.10.2011 r. w sprawach połączonych C-431/09 i C-432/09: *Airfield NV* i *Canal Digitaal BV* przeciwko *Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam)* oraz *Airfield NV* przeciwko *Agicoa Belgium BVBA*, EU:C:2011:648 (dalej: wyrok w sprawie *Airfield*).

²⁶ Wyrok TSUE z 15.04.2010 r. w sprawie C-518/08 *Fundación Gala-Salvador Dalí* i *Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP)* przeciwko *Société des auteurs dans les arts graphiques et plastiques (ADAGP)* i innym, EU:C:2010:191.

muje wątki związane z filtrowaniem treści (sprawy *Scarlet Extended*²⁷, *SABAM*²⁸), cytatu (sprawa *Eva-Maria Painer*²⁹), interpretacji treści publicznego udostępnienia utworów (początkowe próby w sprawach *Phonographic Performance (Ireland)*³⁰, *DR i TV2 Danmark*³¹), programu komputerowego (*SAS Institute*³²), ale też egzekwowania praw własności intelektualnej (*Luksan*³³, *Bonnier*³⁴) czy prawa do rozpowszechnienia (*Donner*³⁵). Wymienione rozstrzygnięcia z lat 2008–2010 budzą już pewną dyskusję w literaturze. Szczególnie sprawy *Painer* – z uwagi na odniesienie się do kontrowersyjnego zagadnienia twórczości i cytatu w prawie autorskim – oraz sprawy *SABAM* i *Scarlet Extended* spotykają się z głosami krytycznymi. Wydaje się jednak, że dopiero sprawa *UsedSoft*³⁶ rozpoczyna poważną dyskusję nad szczególnie aktywną działalnością interpretacyjną Trybunału i sposobem dobieranych przez niego argumentów. Po raz pierwszy Trybunał odnosi się bowiem do kolizji istotnych dyrektyw prawnoautorskich: dyrektywy 2001/29³⁷ i dyrektyw komputerowych³⁸.

Kolejne wyroki, jakie zapadają przed Trybunałem, rzadko pozostają nieskomentowane: od 2010 r. rozstrzygnięcia odnoszą się do kwestii wyjątków i ogra-

²⁷ Wyrok TSUE z 24.11.2011 r. w sprawie C-70/10 *Scarlet Extended SA* przeciwko *Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM)*, EU:C:2011:771 (dalej: wyrok w sprawie *Scarlet Extended*).

²⁸ Wyrok TSUE z 16.02.2012 r. w sprawie C-360/10 *Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM)* przeciwko *Netlog NV*, EU:C:2012:85 (dalej: wyrok w sprawie *SABAM*).

²⁹ Wyrok TSUE z 1.12.2011 r. w sprawie C-145/10 *Eva-Maria Painer* przeciwko *Standard Verlags-GmbH* i inni, EU:C:2011:798 (dalej: wyrok w sprawie *Painer*), skomentowany w niniejszym zbiorze przez A. Matlaka.

³⁰ Wyrok TSUE z 15.03.2012 r. w sprawie C-162/10 *Phonographic Performance (Ireland) Limited* przeciwko Irlandii i *Attorney General*, EU:C:2012:141 (dalej: wyrok w sprawie *Phonographic Performance*).

³¹ Wyrok TSUE z 26.04.2012 r. w sprawie C-510/10 *DR i TV2 Danmark A/S* przeciwko *NCB – Nordisk Copyright Bureau*, EU:C:2012:244.

³² Wyrok TSUE z 2.05.2012 r. w sprawie C-406/10 *SAS Institute Inc.* przeciwko *World Programming Ltd*, EU:C:2012:259, skomentowany w niniejszym zbiorze przez M. Markiewicza.

³³ Wyrok TSUE z 9.02.2012 r. w sprawie C-277/10 *Martin Luksan* przeciwko *Petrusowi van der Letowi*, EU:C:2012:65 (dalej: wyrok w sprawie *Luksan*), skomentowany w niniejszym zbiorze przez E. Traple.

³⁴ Wyrok TSUE z 19.04.2012 r. w sprawie C-461/10 *Bonnier Audio AB* i in. przeciwko *Perfect Communication Sweden AB*, EU:C:2012:219.

³⁵ Wyrok TSUE z 21.06.2012 r. w sprawie C-5/11 – w postępowaniu karnym przeciwko *Titusowi Alexandrowi Jochenowi Donnerowi*, EU:C:2012:370, skomentowany w niniejszym zbiorze przez E. Traple.

³⁶ Wyrok TSUE z 3.07.2012 r. w sprawie C-128/11 *UsedSoft GmbH* przeciwko *Oracle International Corp.*, EU:C:2012:407 (dalej: wyrok w sprawie *UsedSoft*), skomentowany w niniejszym zbiorze przez E. Laskowską-Litak.

³⁷ Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22.05.2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.Urz. WE L 167, s. 10).

³⁸ Dyrektywa Rady 91/250/EWG z 14.05.1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz.Urz. WE L 122, s. 42) i jej zrewidowana wersja – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/24/WE z 23.04.2009 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz.Urz. UE L 111, s. 16).

Ewa Laskowska-Litak – doktor nauk prawnych, LL.M. (Heidelberg), adiunkt w Katedrze Prawa Własności Intelektualnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego i research visitor na Uniwersytecie w Cambridge w Wielkiej Brytanii; stypendystka Fundacji na rzecz Nauki Polskiej i Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Ryszard Markiewicz – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, związany z Katedrą Prawa Własności Intelektualnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego (dawniej: Instytut Prawa Własności Intelektualnej UJ), którą wspólnie z prof. Januszem Bartą kierował przez ponad 37 lat; współnik w Kancelarii Markiewicz & Sroczyński.

Opracowanie zawiera komentarze przedstawicieli polskiej doktryny do wybranego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącego prawa autorskiego. Jest to pierwsza publikacja stanowiąca tak obszerne omówienie wyroków TSUE z tego zakresu. Szczególnie istotny dla czytelników będzie opis wpływu konkretnych orzeczeń TSUE na polską regulację prawa autorskiego.

Orzecznictwo TSUE w sprawach z zakresu prawa własności intelektualnej odgrywa coraz większą rolę zarówno w praktyce, jak i w literaturze przedmiotu. Począwszy od 1995 r., rozpatrzone blisko 100 pytań prejudycjalnych w odniesieniu do samego prawa autorskiego, z których ponad połowa została skierowana po 2014 r.

Książka przeznaczona jest dla prawników praktyków: sędziów, adwokatów i radców prawnych. Zainteresuje również pracowników nauki.



ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

